

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

"1/2" 1 " 60 "

"1/4" — 90 "

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

"1/2" 3 "

— 0 —

Numeri singuratici se vând
 în Cluj cu 5 fileri, într'alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE
 se plătesc după mări-
 mea locului ce ocupă;
 fiecare cm. □ costă o-
 dată 10 fil., de 2 ori
 3 fil., de 3 și mai multe
 ori 6 fileri.

— 0 —

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
 CLUJ, — KOLOZSVÁR
 6. JÓKAI-UTCA 6.

Editor și redactor resp.: PETRU P. BARIȚIU

Apare în fiecare Sâmbătă

Intemeietorul foii: Dr. E. DĂIANU

Papa și biserica din Cluj.

Chestiunea bisericii celei noue din Cluj, care preocupă din ce în ce tot mai mult cercurile noastre bisericesti, a ajuns la cunoștința celui mai înalt factor al bisericii lui Christos, la cunoștința sfântului scaun apostolic al Romei.

Sfinția Sa, Patriarchul Romei celei vechi, Papa Piu al 10-lea, aflând despre darul cel mare pe care credinciosul STEFAN HAVAȘI OĂȘANU l'a făcut acestei biserici, tocmai, când era mai mare lipsa, s'a rostit în mod cu adevărat părintesc asupra vrednicei fapte a vrednicului creștin: și-a rostit lauda și mulțămita sa patriarchală asupra faptului săvârșit cu atâta măreție de STEFAN HAVAȘI OĂȘANU.

Sfinția Sa a trimis adecă d-lui Havași o scrisoare numită Breve, sau răvaș, în care îi aduce la cunoștință, că drept răsplată pentru fapta, cu care a binemeritat de credință și biserică, îl ridică la *cinstea de cavalier al ordinului Sfântului Silvestru*, și îi trimite ca semn al distincției dimpreună cu binecuvântarea sa apostolică: *crucea de cavalier* al acestui ordin.

Crucea aceasta frumoasă, pe care strălucește chipul sfântului *Părinte Silvestru*, sub a cărui cârmuirea s'a ținut marele sobor dela Nicea, — s'a trimis prin Prea sfințitul Domn Archiepiscop și Metropolit *Dr. Victor Mihalyi de Apșa*, care a intervenit și la Maiestatea Sa Impăratul și Regele nostru apostolic, ca după regulă să dea voie d-lui Havași de a primi și purta distincțiunea această a Papei. Maiestatea Sa Monarchul a dat cu plăcere învoirea Sa și astfel în Dumineca Rusalelor i-se va preda d-lui Stefan Havași, prin d-l protopop al Clujului, aceasta înaltă distincțiune, ca și care încă nici un Român nu are până acum.

D-l Havași s'a făcut vrednic prin fapta sa de aceasta deosebită cinste. Dar cinstea, care i-s'a arătat de către însuși Părintele creștinătății, Papa dela Roma, strălucește și asupra întregii biserici române unite cu Roma.

Suntem încredințați, că faptul acesta va produce o vie bucurie la noi, pretutindenea.

Stefan Havași Oășanu
 cavalierul ordinului papal »Sfântul Silvestru Papa«.

FOIȚA RĂVAȘULUI

Amurg.

*Amurgul serii lin suspină
 Un cântec vechiu, îmbătrânit;
 Iar prin întinderea boltită
 O stea clipind a tresărit.*

*Un nor de pulvere de aur
 Se nalt'alene de prin zări —
 Ș'un vâl sfios de Miază-noapte
 Revarsă umbra pe cărări.*

*Iar svonul fermecat al serii
 Se pierde 'n umbră 'nvăluit,
 Și creasta munților dispăre
 Adânc în vâlul tăinuit.*

*Dar din afund de Răsărituri
 Se cerne o ploaie de argint
 Și 'n cet s'apropie Crăiasa
 Intr'un palat de mărăgint.*

*Ș'alături un popor de stele
 Deschide ochiul adormit,
 Iar din cuprinsul fără margini
 Coboar'al nopții vâl cernit.*

Datin.

DIȚU MAICII.

Se strinseseră iară clacă la părintele feciorii și fetele satului, ca în toți anii pe vremea secerișului, că și era D-lui un om, de să nu-l dai pe o țară. Vorbăreț și blând, de părea, că nici nu calcă a pământean, și avea acum din darul lui D-zeu, holdișoare bunicice, ori vorba D-lui: »am, oameni buni, am destul, mulțămită Domnului. A fost an cam secetos, dar nai ce face, D-zeu a vrut așa și omul să nu cârtească împotriva, că-i păcat«.

După scofală multă încă nu umbla părintele, să înșire, ca bunăoară judele, dii fudulie, și pe Stan trâmbițașul și pe Bran diblașul și pe mai nu știu cine. Ii cinstea înainte de plecare cu câte un păhăruț, să-i învieze puțintel. Al doilea nici nu se cădea, erau doară tot feciori de insurat și fete de măritat, și apoi unde-s mulți, nu ești numai tu, vorba ăluia.

Treceau apoi prin sat doinind domol și dulce, cum e data românului voios, mai pișcându-se din vreme în vreme cu câte-o glumă aleasă și cu socoteală, potrivită chiar și pentru o fată mare. Ajunși apoi la holdă să-i fi văzut, că-ți era mai mare dragul uitându-te cum lăsau în urmă snopulenii unul de unul, indesați și dighisiți a om harnic. Fluturau bogatele plete ale flăcăiandrilor zoriți, iar fetișcanele, gândea, că nici n'ating pământul, privind șirete cu coada ochiului la cel ce le furase hodiina. Iar vântul, hoțul de el se răsuția voinicește pintre secerători, furându-le rupturi din doinele drăgălașe și purtându-le pe aripele lui ușoare peste dealuri, peste văi, îngropându-le în plângărosul freamăt al codrului înduișat, pentru vremi mai bune.

Gânditu-vați, că putea să lipsiască din ceata asta gălăgioasă ispravnicul satului, »vlădica« cu bogăția lui de povești, moștenite din moștrămoși ori înciripate chiar de »sfinția sa«, că de posnit era posnit D-lui nu-i vorbă, dar și povestos așa dibaciu nu găsia în șapte sate. Ți-le spunea nene, strună, ca din carte. Și apoi fără el îți și venia nu știu cum ciudat și nici la lucru nu te prea îmbiai.

Așa însă, când îl ochiai gomoloț pe câte un snop, cu fruntea îngropată în pumni, cu părul bărzoiat, mai clipocind din când în când, știai, că are să urmeze ceva strajnic, vre-o goană sălbatică, vre-o nuntă împărătească sau vre-o istorisire bisericască, că nu înzadar îi ziceau oamenii — Vlădică.

Și aievea. Așa în spre amiază se ridică încetinel, și se propti în mijlocul cetei, ba mai tocmindu-și glasul, ba pălăria, ținând totdeauna seamă și de tovarașul lui nedespărțit, de pipă, mai tuși una bună și apoi începă:

»Cică a fost odată, oameni buni, pe când era Vlădica vost Vlădică nu purcar, ca astăzi, când nu era nici pomeneală de atâta spuză de străini. A fost aici la noi, știți voi coala lângă pod o muere văduvă, de-i ziceau Maica *) (călugărița), cărunță nu așa, dar albă de cărunță. Și avea o floare de fecior voinic, tu Măriuța dascalului, și chipeș, de gândiai, că-i scris în hârtie. Și auzi, Safto? blând și de omenie de putea fi ginere și lui solgăbirău. Iar la lucru, când se punea, nu-l întreacea nici tu, Nița Schiopului, așa mi-se știa suci, de gândea, că frige în urma lui.

*) Așa-i era porecla pusă de oameni:

Statul, Biserica și Școala.

II.

4. Mai rămâne deci *unitatea națională pe terenul politic*, sau cu alt cuvânt unitatea națiunii întregi întru *concepțiunea formei de o cârmuire*, a scopului, chemării, intereselor și mijloacelor de lipsă pentru îndestularea acestora, directiva și sistemul *politic* al unui și aceluiaș stat, ca adecă nu numai pentru acum, ci și pe viitor fiecare membru al națiunii să aibă aceleași idei, aceleași simțăminte și aspirațiuni politice.

Să vedem dar acum ce e de lipsă pentruca statul să poată crea unitatea aceasta națională pe terenul politic? Este necunjurat de lipsă ca statul să fie o autoritate hotărâtoare, infalibilă, fără să rătăcească pe căi greșite și să fie recunoscută de toți și ca atare să poată constata toate aceste cu siguranță și statornicie, așa că unul fiecare să le recunoască de atari și să amuțască ori ce păreri contrare, să înceteze, atât acum, cât și în viitor, ori ce umbră de partide, căci numai atunci ar exista faptică unitate națională.

Așa ceva este însă pentru stat peste puțină, nu numai pentrucă nu-l recunoaște nime, nici pe terenul politic, de învățător cu autoritate, absolut infalibil, ci și pentru aceea, că forma de stat, constituțiunea, legile, toate sunt anume pentru societate, pentru om, adecă pentru scopurile lor. Pe sama acestora inse numai acela ar fi în stare a crea un atare sistem perfect și intru toate corespunzător, care știe hotări și cunoaște în modul cel mai clar ce este *menirea* omului, va să zică acela, care e cel mai mare și mai infalibil învățător pe pământ. Dar acesta e deja teren filozofic și moral-religios, pe care statul nu are nici un fel de autoritate de învățător.

Dacă statul nu-și împrumută elementele fundamentale pentru legile și constituțiunea sa dela biserică, nu le poate împrumuta decât dela bărbații de stat, cari asemenea nu sunt liberi de greșele și nu sunt autorități recunoscute de toți. Fiind vorba chiar de cea mai bună constituțiune și mijloacele acesteia, sunt împărțiți în mii de partide și nu au fost nici când de o părere. Ori a cărui părere ar primi-o statul și prin monopolul școlar ar voi să o facă proprietatea întregii națiuni, nici una nu ar fi sigură și statornică, căci ministrii se schimbă, ba se schimbă și părerea aceluiaș ministru și cu aceasta se schimbă totodată și constituțiunea; aceasta e cauza dese schimbări, aceasta e cauza luptei de partide fără de sfârșit. Se poate deci întâmpla, că cutare guvern ar învăța pe cale școlară principiile sale politice, pe cari le ține de cele mai bune și in-

falibile, ca în interesul unității naționale pe calea aceasta să facă întreagă națiunea a le primi; urmașul său însă, peste puțină vreme, ca aderent al altei partide poate afla de bine tocmai contrarul și astfel, pe baza monopolului școlar, unul și acelaș elev ar învăța la începutul anului un fel, la finea anului altfel de principii politice și pe când și-ar găta studiile ar fi auzit sute de sisteme și principii politice toate relevate ca cele mai bune. Unde va fi atunci unitatea nu numai în națiune, dar chiar și în unul și acelaș om?

Statul, prin urmare, cel mult cu mijloacele politice, cu legile sale și cu forța sa, nu prin școală, poate face unitate politică, constituțiune unitară și legi, cari să oblige pe toți. Ba îi este chiar datorința a o face aceasta, căci numai așa poate asigura rânduiala în societate. Dar și aceasta nu o poate săvârși decât numai în ce privește faptele externe, nu însă pe terenul gândirilor, simțămintelor și aspirațiilor. Nu poate realiza nici când aceea, ca fiecare să cugete și să simțească despre cutare sistem de guvernare, — și să dorească susținerea aceluia, întocmai ca un ministru sau ca o partidă oare care. Nici nu ar avea acel drept, ba nici că ar fi consult chiar pentru stat, a o face aceasta. Căci doară forma de stat și scopul aceluia, apoi chestiunea, care e interesul principal al statului, apoi modul de guvernare, rânduiala de lipsă și mijloacele, toate acestea societatea le determină după scopurile, drepturile și lipsele sale pe cari statul, ca instrumentul poporului, este îndatorat numai a le executa. Pentru aceea să schimbă constituțiile, instituțiunile de stat și legile. Societatea nu e doar o mumie, ca să stee tot mereu în acelaș loc, ne mișcată, ci e un organism viu, care se desvoaltă mereu, se perfecționează și după aceste cerințe schimbătoare ale sale își formează și statul, conform scopurilor sale.

Ce stare șoadă și ce încercare neîndreptățită ar fi aceea, dacă cutare guvern de partidă politică, al cărui sistem majoritatea cetățenilor l'a aflat de bun numai pentru cerințele și referințele unui anumit timp și numai în forma

~~dată a fost încredințat cu aceasta: dacă ze~~ acest guvern de dragul unității naționale prin monopolul școlar ar octroa acel sistem cu tărie și asupra tineretului, a națiunii viitoare, a cărei referințe și aspirațiuni în urma perfecționării continue s'au schimbat cu totul, ear binele și interesul aceleia pretinde chiar din aceasta cauză alt sistem: atunci chiar statul ar sparge unitatea națională, căci atunci statul actual neperfect, al timpului de față, dorind a se străplânta pe vecie ar veni în disonanță cu națiunea perfecționată a viitorului, abstrăgând dela aceea, că astfel ar fi

împiedecată ori ce cale a perfecționării și s'ar împietri pentru totdeauna starea actuală.

Din aceasta cauză nu numai pedagogii, ci ori ce bărbat de stat serios socotește de un pericol introducerea chestiunilor politice în școală, al cărei scop trebuie să fie a conduce generațiunea tineră acolo, ca să poată cunoaște scopurile universale omenești, să poată cunoaște principiile religioase-morale.

5. Statul deci nu poate realiza unitatea în gândire, simțăminte și voință și nici nu a realizat-o nici când.

Statul, sau mai bine zis societatea, azi de fapt pe toate terenurile este desfăcută în mii și mii de părți diferite, ba chiar contrare una alteia. Nu este unitate nici pe terenul religios, nici pe cel filozofic, politic, nu numai în ce privește întrebările cardinale, ci și în cele parțiale. Pe tot locul găsim numai gândiri și simțăminte singuratic. Nici chiar atunci, când aceste consună în anumite puncte mai de căpetenie, precum este bunăoară privitor la *doctrinile religiunii* creștine catolice, din care pornesc și ideile morale, filozofice și politice: ele nu sunt cuprinse într'un gând ori simțământ comun tuturor. Câți oameni, atâtea gândiri și simțăminte deosebite, fiecare gândește, simțește și lucră în alt chip. Acesta e fapt, care totdeauna așa a fost, este și va fi, și pe care nici o putere pământescă nu este în stare să-l schimbe, căci își are fundamentul în însăși natura omenească, în feliurimea puterilor sufletești și în voința liberă. Așa este însăși esența vieții, aceasta e legea perfecționării. Unitate, uniformitate, statornicie, numai acolo este pe pământ, unde nu este libertate, nu este perfecționare: așa e în natura esternală, moartă sau vie, unde dela facerea lumii până astăzi toate își isprăvesc neschimbat scopul statorit de către Creator, astăzi întocmai așa ca atunci, când au eșit din mâna Creatorului. — Dar și între ființele de aceeași categorie încă există mii și mii de deosebiri făcute de însuși Creatorul. — Cum să nu existe aceasta în o lume chemată a se perfecționa continuu, în lumea spirituală, al cărei element vital de căpetenie este: libertatea?

~~Dacă deci, statul voeste a aduce la unitate~~ gândirile, simțămintele și aspirațiunile noastre, lucră contra naturei omenești; ar petrifica de ar putea starea actuală (liberalismul) s'ar opune ori cărei perfecționări și ca un Creator nou ar alcătui *societatea omenească* după chipul și asemănarea sa, care să se moștenească în infinit din generațiune în generațiune.

Dar omul nu are nici o putere asupra naturei omenești. O poate turbura pe un timp scurt, dară nu o poate schimba, pecum înzădar încrușișăm, nobilităm, transformăm și natura esternală;

Ei da cum erau ei așa săraci, lipiți pământului, de mic il dase Maica în străini, să strângă agonisală pentru zile negre, că doar nu-i nici omul cât trăește tot june or fată mare, să tot hoinărească, mai trece și dragostea, să vie cărja. Auziți numai, l'a așezat la un hoț de ungur, păgân și pace bună, și rău de să-ți tai scurteica (zechea) și să-ți pierzi urma pe vecie, așa neagă. Era, cum spunea chiar Dinu, spân și hărățgos minune mare.

D'apoi știți voi, că omul de omenie trăește și în gaură de șarpe, și apoi nu uități dragii moșului, lui Dinu păreche nu-i găsiat. Iși vedea de trebuța lui, le pune toate în rând și când se putea smăci mergea de-a dreptul la sfânta biserică, acolo se ruga smerit și cu gândul tot la D-zeu cum îl învățase Maica, dar nici vorbă legănată dela stăpănuș'o nu-și auzise.

Așa azi, mâne așa, și săptămâna brânzii era trecută, iar Crăciunul la ușă. În post îl mai auziau vecinii scârțâind ciasuri întregi cheruvicul, că la dreptul vorbind era el fecior la roată în toate, numai la cântat să nu-l fi pus, că-ți urai zilele. N'avea glas și pace, că de avea glas cum știa el cântările, nu-l pișca nici cantoru dela mânăstirea Blajului și nici chiar părintele. Ha, părinte, oare n'o fi păcat?»

Și da cuie la pipă, de gândea-i, că se gata zilele. Ba mai scotea căte-o glumă cu tâlc, mai își iertare dela părintele, că-i opăcește oamenii. Iar când părintele îi da voe să vorbească mai departe, săria tot într'un picior de bucurie, își mai vâra mâinile odată în păru-i buhos și după câteva colburi ca din mașină, începea mai iute, mai înduioșat.

»Oare unde am și lăsat? Aha! la cheruvic. Așa-i, cum spuneam, dragile mele nepoate, și avea glas și pace, că de avea și lăsa stingher pe Niță și-i lua pe Safta, că era cum spuneam ca scos din ladă, înalt, subțirel și cu un spic de mustață ca peana corbului, și apoi mai era blând și tăcut. — Poate prea tăcut, nene Vlădico? — a doagea hoata de Saftă. — la, taci la naiba, că să-l fi văzut te făceai tot țiră, auzi, te topiai ca cânepa, nu alta.

Pe Crăciun venise și Dinu acasă, să prăznuiască, ca toți creștinii. Când colo Maica nici una nici două: »Dinule, însoară-te, găsi-vei și tu o fată de sama ta, vezi bine, că io numai am multe și apăi cin' să-ți faci de mâncare și să te spele, azi-mâne mă duc cu plutele și tu vei rămânea să ieși lumea'n cap, dragul mamii». Dar nu se învoia Dinu odată cu capul, să fi fost fata nu altmintrelea, dar ruptă din soare, că lui tot nu-i trebuia.

Biata Maica navu încărău, rugatu-l'o destul, de-i era acru sufletul, mai cu una, mai cu alta, și el nici grijă. Ba, că cutare are boi, ca să de piatră și pământ berechet și apoi e numai singură la părinți și urită încă nu era. Ba, că cutare-i cu minte, așezată și din oameni harnici, n'ai nimeri-o rău. El însă, pace bună, nu se însoară și atât; doar o fi el în stare să hrănească două guri cu palmele lui.

Se făcuse primăvară, că era în postu mare, când auzim odată clopotul al mare, așa cam pe la șase dimineața boncăind jalnic, de te năpădiau lacrimile. Cine o fi murit? se întrebau toți: Maica, D-zeu s'o ierte și s'o hodinească, c'asa muere rar să-ți dea de ochi, era răspunsul. Pe

Dinu îl vedeai, dând incoace și încolo, mai după una, mai după alta, cu capul gol; știți voi, că la o îngropăciune creștinească, colea după lege, trebuie multă alergătură. Și apoi Dinu avea de gând să-i facă o îngropăciune, să-i meargă veste, de știa, că-și pune toată simbria de pe un an. O avea numai pe ea și nu vrea să se facă de răs ca boltașu, că-i putred de bogat.

N'am să-l laud, dar așa ceva nu mai pomenise satul nost, de când l'o implântat D-zeu sfântul în locul ăsta. Auziți numai, trei popi, ca trei îngeri, îi cântau de să te înalțe în slavă. Iar unul dintre ei, al mai tinăr, întors decurând dela învățătură, spuse o căzanie din capul lui, nu de pe hârtie cu atâta tâlc, de zău, mul.e am auzit, că nu's de ieri-alaltăeri, dar așa o podoabă, să nu-mi ia părintele în nume de rău, — nici chiar părintele nu-i dibaciu să spuie. Plângeau cu toții, de gândea-i că Maica n'o fost numai a Dinului, făr'a satului întreg. De mai spunea, îl ascultam, ia până acuma și nu ceream de mâncare. Te ungea și pace bună.

Iar Dinul nost după îngropăcinne se duse la părintele al bătrân, D-zeu să-l ierte, la părintele Istratie, să-l spovedească, cum o ști D-lui mai bine. Și apoi, zice, că-i păcat să spuie ce se petrece în spovedanie, D-zeu mă ierte, că n'ou spun eu dintăiu, făr'o spunea chiar Dinu cu gura lui vecin' s'o, când l'o văzut gata de plecare și l'o întreat ce gânduri are.

Și acum îi ierta și părinția ta, că le-oiu spune și D-lor pățania.

Zice-se, că-i spuse, fie iertatul părinte, unde era Dinu un om cinstit: »că să meargă numai oblu înainte«. Vorba părintelui pentru el, era ca

căci, sau degenerază, pere, sau rămâne stearpă, sau cu timpul se rentoarce la tipul original din care își trage vița.

Statului deci nu-i va succeda nici odată a crea o astfel de unitate spirituală și morală, după cum nu i-a succes nimănui, până acum.

»Eacă — strigă Carol al V-lea în pustietatea dela S.-Just, unde se retrăsese de năcaz, că nu i-a succes unitatea religioasă — nu sunt în stare a face ca doue oroloage să umble într-o formă, și eu voiam să cârmuesc într-o direcțiune mințea și inima atâtor oameni?«

6. Realizarea unității în gândire, simțăminte și voință prin monopolul școlar, conține în sine și o mulțime de contraziceri; căci dacă diferența pe aceste terene este — precum am văzut — caracteristica societății, atunci statul prin instrucțiune și educațiune ar putea cel mult eterniza acest caracter lipsit de unitate. Dar atunci cum ar putea fi în unitate *generațiunea* viitoare, când nici cea de acum nu e; cum ar fi în stare a aduce *societatea* din viitor în unitate, când nu e în stare a-se aduce pe sine; ear dacă ar fi în stare — să punem cazul — a o face aceasta pentru viitor, atunci cum o fi în unitate *societatea* de atunci cu cea de acum, care nu este una?

Statul numai în acel caz ar fi în stare a crea unitate prin *monopolul școlar*, când ar posedea toate acelea condiții, de mai la vale, cari sunt neapărat de lipsă pentru crearea ei, și anume:

a.) Dacă guvernele până la sfârșitul studiului unui și aceluiș tiner ar mărturisi neschimbat aceleași doctrine religioase, morale, politice etc. și l'ar educa pe acelaș tiner dela început până la sfârșit în unele și aceleași doctrine.

b.) Dacă familia, *societatea*, știința, pressa, în acest decurs ar mărturisi asemenea aceleași doctrine și astfel nu ar strica, ci ar întări și sprijini învățăturile ce le ar da școala.

c.) Dacă învățăturile propovăduite în școalele de stat ar fi adevăruri curate și faptice, cari să captiveze de sine și contra cărora să nu poată obiecționa inteligența deșteaptă a tinerului, absolut nimica.

d.) Dacă în respectivul tiner nu ar exista poftete mai inferioare, pasiunile, egoismul, cari îl împedecă a observa și cel mai curat adevăr și-ar putea seduce voința la aspirațiuni, contrare poate chiar cu adevărul recunoscut.

Atunci, dar numai atunci, ar putea ajunge statul cu monopolul școlar atâta, dar numai atâta, că generațiunea respectivă în timpul studiului să gândească, simțască și lucre în uniformitate.

Dar cine în lume ar fi în stare, a afirma că toate aceste condițiuni neapărat trebuincioase pentru unitate: există?

o sută; în cealaltă zi și apucă lumea'n cap, lăsând cocioaba în grija vecinului și mergând tot oblu înainte, cum i-se spusese.

Toți ascultau cu gurile căscate, ce va urma și nu se puteau împăca cu gândul, că ce păcătos să fi fost Dinu. Spunea doar Vlădica însuși, că vorbă rea din gura lui n'a eșit, de ucis n'a ucis, foc n'a dat, în crișmă nu l'a zărit puiu de om și totuși așa canon strajnic. Stăteau toți locului, pân și părintele părea, că nu prea înțelege rostul canonului; numai Vlădica ridea hoțeste pe sub pădurea încurcată, ce-i străjuia gura, uitându-se chiorș cu coada ochiului, când la unul, când la altul.

Mai păcăi de vre-o câteva ori din pipa-i amorfă, o înbulzi apoi din nou până în gură, și'n loc de coperiș fi vârful un negel de iască schinteitor, și începui a-i da zor, de gânde-ai, c'o apucă toate năbădăile, așa sforăia de strajnic, ca o mărțoagă suspinoasă cu povara pe deal în sus, și-a spune pățania lui Dinu, de unde o ciontase, mai departe, înfundându-și cu putere căpița de pe cap, că începuse un îndrăcăt de vânt cam îndrăzneț la fel.

»Ascultați numai cu grijă, dragii moșului, că frumoase lucruri vi dat să auziți!

Se duse el, se tot duse până când îi se făcuse calea cruce, și nu știa încătrău s'apuce, că înaintea lui se ridica un codru umbros, ca o falcă de bălaur, de te înfiorai uitându-te la el. S'o apuce în dreapta încă nu-i prea venia, că la o svărlitură se vedea o apă întinsă cât un hotar, îndărăpt încă nu s'ar fi cam încumetat, făcuse cale lungă și vorbă, că pe el n'o să-l mai vază om din sat, și apoi canonul trebuia împlinit negreșit.

Statul deci abzică odată pentru totdeauna de speranța ca să poată crea cândva cu ajutorul monopolului școlar unitatea națională.

(Va urma.)

Crestături.

— DI George Pop de Băsești, în care noi știm, că trebuie să cinștim pe președintele comitetului partidului național român, — pe care altfel zierele naționale de acum nu-l prea pomenesc, ne trimite o scrisoare mai lungă asupra ne mai pomenitei hărțueli, — în limbaj constituțional: alegeri — ce s'a dat, acum treia oară la Ceul Selajului, și care și de astădată s'a sfârșit cu batjocorirea Românilor. Da, au fost batjocoriți, nu bătuți, Români!

S'a publicat și în alte ziare aceasta scrisoare, dar pentru importanța lucrului, reproducem și noi o parte din ea. Eată ce ne scrie Badea George:

»In ziua alegerii candidatul împreună cu 800 alegători români din jurul Băseștilor au intrat în Ceh sub escorta de miliție și gendarmerie, nau putut fi însă scutiți de inzulte și atentate din partea contrarilor așa, că soldații și gendarmii au fost siliți să intre prin casele și grădinile de bățuși, cari numai de frica armelor ale soldaților n'au cutezat a năvăli asupra alegătorilor și a candidatului desarmați.

Ceata de alegători români de cătră Someș, venia spre Ceh, mai bine de 500 la număr. Aceștia desarmați, dar fără escortă militară au fost atacați în preajma Cehului de o bandă de peste 300 de bățuși simbriași, înarmați cu revolve cu ciomege, și au fost bătuți și alungați, 30 de alegători au fost greu răniți, iară alegătorul din Napradsa Iacob Botis a fost ucis.

Văzând această terorizare ne mai pomenită pentru încurajarea alegătorilor și pentru constatarea fărădelegilor, în fața locului, de cu bună vreme am invitat pe amicii cauzei naționale, pe unii deputați dietali aleși — anume pe Dr. Teodor Mihali, Dr. Stefan Pop, Vasile Gol-diș, Dr. Aurel Vlad, Dr. Alex. Vajda-Voevod, Dr. Iuliu Maniu, ca să fie de ajutor în luptă și de martori în constatarea evenimentelor revoltătoare și incredibile, se se vor petrece.

Toată lumea era informată, că vin deputații naționali, mai ates după avizul comunicat în foaia „Libertatea“ din Orăștie.

Însă durere nici unul nu s'a prezentat. Eu și toți alegătorii am rămas adânc desiluzionați și deprimați.

Dr. Mihali și Dr. Pop și-au justificat absența prin morb și împrejurări grave familiare.

Dr. Vlad în presara alegerii comunică, că are să vină să controleze rectificarea listelor electorale. Se oferă însă, că dacă e lipsă el va veni, numai să i-se notifice pe cale telegrafică în care comună are să lucreze. Conșiderând distanța, putea să sosească numai după alegere.

Singurul Dr. Al. Vajda-Voevod mânat de simțul de datorință care îl predominează pe dânsul

Se mai gândi el cât se mai gândi, mai zise zece Tatăl noaste și Născători și svărlindu-și trei cruci coala, începui a se perde în desișul codrului, tocmai când era soarele în chindie.

O fi mers el o postăcioară bună, până ce colo, nu departe într'o poiană dă cu ochii de nește ziduri înalte cu două turnuri mari poleite. Mai prinse inimă, că vedeți voi, omul singur în mijloc de codru des, e singur și pace, își ține viața în palmă, căci se poate rătăci prin împrejurime mai vre-un urs îndărătnic, mai vre-un spurcat de lup flămând își poate cânta aghiosul, înzadar ai sbiera după ajutor, că nu te-ar auzi nici puiu de cuc, necum suflare omenească.

Aci iar să'nțepeni locului, zicându-și să mai stea la chibzuri ori s'o tae razna, dreptul la mânăstire. Trebuia să meargă »oblu înainte« și pace, și apoi la mânăstire oamenii răi încă nu se prea obicinuesc, nici nălucire nu putea fi c'avea ochii de vedeau.

Mai făcându-și trei cruci și'nghânând din inimă un Doamne ajută! luă drumul mânăstirei. Când era așa ca de-o svărlită bună, părea, că aude nește cântece dulci, înecate. La douăzeci de pași înțelegea răspicat »Stăpână primește«. Era slujba de sara pe sfârșite.

Ajuns la poartă, stătu răzimat de băț și nu știa el ce să facă, să bată ori să mai zăboviescă puțin. Era cam în puterea nopții, când nu te primește bucuros ori și cine.

Dar gândia el: tălhar nu sunt și nici gânduri rele nu-mi sfarmă capul; m'oi ruga frumos, le-oiu spune cine sunt, de unde sunt și ce rătăcesc pe aici?

Bătu apoi de trei ori în poarta de fier zăvorită, așteptând vre-un săm, ori să s'arete ci-

a venit până în Jibou, convingândușă însă despre teroarea și groaza, ce se petrece în cercul Cehului Silvaniei au aflat de bine să urmeze exemplul celor 3 crai dela răsărit, și pe altă cale sau întors în țara sa. (Se rectifică, că a mers să întrevină la autorități. »Rêv.«)

Ceialalți frați nici nau răspuns la invitare. Și așa în ziua alegerii în lupta grozavă am fost lipsit de sfatul și de ajutorul lor, aflându-mă numai cu vechiul meu soț de luptă Dr. Vasile Lucaciu.

— Mai adaugem noi că aci preoțimea s'a purtat românește. Afară de cel amintit mai sânt încă doi morți, victimele acestei lupte de la Ceu: un preot, Demetriu Pop din Mutiș, și un alt alegător, al cărui nume nu s'a publicat.

Noi pare că am fi prevăzut, prin Januar 1905, asemenea lucruri, — dar toate prevederile sunt întrecute.

«**Neamul Românesc**». Dupăce din vez și auz a cunoscut starea faptică a întreg neamului românesc, din regatul liber, din Rusia, Austria și Ungaria, d-l Iorga, neobositul Român și apostol al românismului, a scos o revistă politică cu acest nume »*Neamul Românesc*«. Dacă e peste tot de lipsă, bine și frumos, să avem un organ al înaltelor idei de rassă, un »*Neamul Românesc*« de pretutindeni, desigur nimenea nu e mai chemat și mai potrivit să-l înființeze, să-l înspire și să-l cârmuiască, decât d-l Iorga. El este încarnațiunea cea mai pregnantă a spiritului de rassă. Ne cunoaște trecutul mai bine decât ori și care și ne știe starea de acum din proprie intuițiune. Numai chiar pe Români din Macedonia, — acești martiri ai creștinismului de azi în orientul ortodox — nu turcesc, nu păgânesc — nu i-a cercetat la ei acasă. Vecinic în activitate vie, în necontent contact cu toate părțile, simțitor la toate mișcările, agitat de toate ideile mari ce ne sguduie, aproape presimțitor, ca un proroc, al tuturor necesităților și primejdiilor viitoare, d-l Iorga, ca un viu *manometru* al energiei naționale are toate calitățile *publicistului chemat* al cauzei naționale, de care atâta abus s'a făcut până acum.

Conștiu și de abuzurile făcute d-l Iorga nu vrea să angajeze cauza noastră comună unui partid, dimpotrivă, combat politicianismul de partid și urmărește scopul de a face ca interesele superioare și comune rasei să stăpânească și partidele și nu întors, ca până aci. De aceea »*Neamul Românesc*« nu-l vrea revistă »politică«, în senzul vulgar, ci-l botează impropriu »caiet« căruia

neva. Și aievea nu peste mult se și zări licărind un lămpăș înaintea unui munte de om, de se'ngheti, când îl vezi. Cu un gât de taur, cu spatele de un stânjin și cu niște mâni, ca două lăstare, pășind de se cătina pământul supt el.

Dinu nost însă rămase liniștit în fața omețului proptit înaintea lui și răspundea la întrebări rar, pe ales și așezat, așa, că băgase de samă și omoteul, că-i băiat cinștit și de înțeles. De aceia l'o imbiat cu sălaș, spuindu-i s'aștepte până la ziua, când să va scula călugăru al mai mare, starețul, și atunci îi va spune, c'un băiat cinștit oposit peste noapte aci la ei, un băiat orfan și de ispravă, tocmai potrivit pentru lipsa lor. Aveau adecă nevoie de un feciorăș, care să le tragă clopotele, să mai măture prin biserică și să curețe prin căsi, să mai aducă apă, că D-lor, călugării nu prea aveau răgaz și mai erau și cam domnoși.

Când s'o sculat al mai mare, starețul, cum-i ziceau ei — și l'o văzut așa chipeș și frumos, cum era el și smerit ca o fată mare, bun bucuros s'o și învoit. Simbrie nu i-o făgăduit, făr' i-o spus, că tot ce-i va trebui, găsi-va aci la ei și cu lucrul încă nu-l prea înbulzesc. Să mai măture câteodată mânăstirea, mai prin căsi, să mai tragă clopotele, ba sa mai aducă apă, că vite de grijit și grajduri de rânit n'au. Trăesc și ei cum pot din mila creștinilor și a lui D-zeu sfântul.

Dinu încă se învoise, căci dacă nu-i era lui de însurat, loc mai bun ca aci la mânăstire nu găsia să fi umblat toată lumea în lungul și latul S'e putea ruga în voia cea bună, că era cu ochi tot pe la icoane și lucruri sfinte. Dar las' că și așa slugă harnică și credincioasă nu și-ar fi ini

cuprinsul să-i de caracteristica de »românească« și »națională«, ear nu *vigneta* să acopere golătatea cuprinsului.

Eată ce zice însuși în cuvântul întâiu *Cătră cetitori*:

La aceasta foaie se poate face o adunare, și o doresc să fie cât mai cercetată, căci nu m'am suit doar singur într'un amvon unde să mă închin mie. Să fie o adunare, dar o bună adunare frățească de credincioși ai aceleiași legi de iubire a neamului, și nu de bețivi, cari vin să facă zgomot în cărciumă sau de pungăși cari se strâng pentru pradă.

O foaie ca aceasta, „revistă“ azi, din bună-tatea unor prieteni cari-și ascund fapta bună într'o țară unde aiții își zbiară de pe coperișuri ticăloșiile. ziar mâne, d'n sprijinul înțelegător al vostru, celor mulți, o astfel de publicație mi se pare și nouă, și folositoare. Nouă, fiindcă cine și-a bătut capul până acum, afară doar de idealității dela „România Jună“, perii în nepăsare, cine și-a bătut capul să scoată o foaie, care să nu slujească sau dorința de câștig, sau interesele unei cete de vânători ai puterii — politicoș, se zice partid — sau une ori pe Dumnezeu ce-și făcuse din ei inșii. Cine a căutat să strângă în toate părțile, de la unul și de la altul, toate știrile însemnate despre noi și ale noastre, din toate treptele și din toate ținuturile! Lucru mare nu e, dar nu l-a făcut nimeni.

Și azi trebuie să-l facă cineva. Am ajuns la vrâsta când trebuie să plecăm în toate de la cunoștința de noi înșine, de la cea mai deplină și serioasă cunoștință a tuturor puterilor și slăbiciunilor noastre. A venit vremea să lucrăm numai cu puterile noastre, oriunde le avem; a venit vremea să ținim numai către scopurile noastre, bine cercetate și alese și pe deplin luminate. Am ieșit de la stăpă, nu mai putem fi calfa nimănuia; voim să trăim d'n lucrul nostru pentru a întemeia bine căminul nostru cel mic, vatra noastră cea îngustă. Alții, gospodari vechi, cu casă de ani și de ani, n'au nevoie să se gândească la orice încep. Dar noi trebuie să ne întrebăm, să ne sfătuim. să ne înțelegem, clipă de clipă, pentru a ni afla rostul cel adevărat și a nu ne îndepărta de la dânsul.

Salutăm această nouă pornire a activității fără preget și fără margini a d-lui Iorga și-i dorim succes deplin pentru cauzele acelea superioare ale neamului, care fiind că nu încap în cadrele strimte de *partid* sau de *parte*, rămân de obicei — la o parte.

*

— În nr. 1. se remarcă articolul *Iubileul*, al d-lui Iorga, în care de nou se vedește spiritul original și mare. El spune:

„Stând drept și mândri, îi închinăm Regelui Carol, nu prinșul temenelilor turcești, nu umilita terfelire a sufletelor veștede, ci energia nouă a sufletelor noastre harnice și hotărâte. Nu-i zicem:

ciripat călugării să fi colindat toată țara aceea. Se sculă cu noaptea cap, mătura mănăstirei de-o făcea oglindă, ștergea icoanele de prav și le pupa sfiicios-ca o coconită, bătând apoi la mătânii.

Erau sfinți călugării, dar când era vorba și-i pișca Dinu nost. Nu se ruga el din cărți, ca D-lor, că n'avea, și chiar să fi avut nu știa ceti, făr' se ruga din toată inima, își îndrepta tot gândul la D-zeu, rostia rar vorbele psalmistului David »Miluește-mă D-zeule«, și tot îi se părea, că nu se roagă cum s'ar veni, și cum ar vrea el.

Se crucia și se ciudea. când vedea pe călugări borborosind somnoroși și fără pic de căldură. Mult ar fi dat să fi fost el în locul lor.

Azi așa și mâne așa, părea că Dinu nu se mai sătura de închinăciuni și de mătânii. Da odată mai năcăji și un cheruvic de al lui, de puse toți călugării în picioare.

Apoi așa cam la o lună, într'o Sâmbătă sara, îi daseră de mâncare lui Dinu la cină nește lapte coala gros cu mămăligă. Ear el se așeză pe pragul mănăstirii, vezi Doamne, și acum vrea el să fie între sfinți, — luă blidul pe genunchi cojăneste și ducând lingura la gură, privea lung la icoana din față, îi se părea posomorită și că-i cere de mâncare, de aceea clătind din cap zise: »Săraci călugări, ce le pasă se umplu pe ei și ție nu vreau să-ți dea nimica, hai de vrei și mănăcă cu mine lapte, ne-om sătura, că-i destul«.

Și facu-mi cruce, că mare-i puterea Tatălui! Abia sfârșise vorba și sfântul se și dase jos și începuse să mănăcă alături cu Dinu, ca doi frați. li mulțami și se întoarse iar în cuiv.

Asta s'o întâmplat așa, până de trei ori. A treia oară veni rândul să cheme și sfântul pe

ajung dafinii de acum treizeci de ani: să iubilăm și azi și mâni și poimâni, să iubilăm unii după alții. Ci, ca unui Voevod din vremuri, ascultător pentru suferințele multimilor, spunem cu glas tare: Măria ta, nu e fericită această țară; cei mai buni fii ai ei se istovesc pe brazdă și din sângele și viața lor își fac averi, arme împotriva noastră, Jidovii Galiției și spuza pribeagă a neamurilor din lume. Măria Ta, viermuesc asupra noastră și în preajma Ta oameni stricați cari ne mănăcă din carne cu gurile lor scârboase“.

În scrisorile dela noi *nepotrivită* e scrisoarea dela Orăștie, care drept ironie a sortii ne prezintă »ca factori politici reali«, tocmai când am fost trași pe sfoară — la Dobra, unde în mod ominus s'a început »activitatea«. În nr. 2 sunt oribile lucrurile ce se desvălesc din *Nordul Moldovei* țara lui Dragoș, alui Ștetan, și alui — Mochi Fischer.

Cu un cuvânt *Neamul Românesc* este *Sămănătorul* în politică, pe care d-l Iorga îl va face totdeauna prețios și interesant prin sufletul D-sale, din care revarsă bogat vederile sale politice. Prețul de abon. 17 lei pe an. Adresa București, str. Buzzești 42.

— Cea mai veche icoană românească se crede că e aceea care se găsește în noul muzeu religios al Episcopiei de Argeș, înființată de curând. Icoana, zugrăvită pe lemn, în format de 60 x 46 înfățișază în mijloc pe Maica Domnului cu *Isus mort(!)* în brațe. La stânga din jos se vede zugrăvita *Despina Doamnă*, soția lui Neagoie Basarab, ctitorul mănăstirii de Argeș, ținând în brațe pe fiul seu Teodosie *mort*. Se crede, cu temeiul, că icoana e zugrăvită pe la 1520—1554, și astfel ar fi cea mai veche icoană bisericească la noi (V. »Școala și biserica« diu București, IX nr. 4.) — Eată în toate părțile se înțelege însemnătatea și folosul unui muzeu religios, unde să se adune spre păstrare și studiere relicviile sfinte ale trecutului. Oare la noi să nu vină timpul când să se înțeleagă lipsa unui astfel de așezământ și să se dispună — din oficiu — adunarea la un loc a ctenodiilor bisericești, ce biete avem?

— *Afacerea penibilă*, pe care »Gazeta de Duminecă« din Șimleu și-a făcut-o cu o neiertată ușurătate, atăcând — fie și condiționat — dar pe nedreptul și în mod neobicinuit la noi, pe d-l Iorga, — în sfârșit s'a încheiat oare cumva. Anume după ce d-l Iorga a dat lecția cuvenită confrăților, cari osândesc pe un bărbat ca d-l Iorga pentru o carte pe care nu i-au cetit'o, dânsii, delicații confrăți, declară că gândul de a vătămă pe d-l Iorga — »înaintea căruia trebuie să se închine întreg neamul românesc(!) — a fost departe de dânsii deci, — »cu dragă inimă ni-cerem scuzele«. Firește — așa sunt oamenii noștri — nici satisfacția aceasta târzie nu o pot da bunii confrăți fără condițiuni. Țin adecă să învețe pe d-l Iorga, — și apoi și pe noi, »Răvașul« — »advocatul nechemat, în tot cazul foarte de prisos« cum ne numesc — că *condiționat* numai așa poți vătămă dacă condițiunea stă. Mulțam de învățatură, iscusiiților advocați, chemați ori ne-

Dinu la cină; îi și făgăduise, că se duce bun-bucuros.

Ei, dar un hoț de călugăr băgase de samă ce se petrecea și se puse la pândă, ducându-se apoi ață la ștărețul, abia opăcindu-și resulfarea, și-i spuse ce și cum văzuse el cu ochii minunea minunilor.

Asculta și ștărețul povestea, ca dus pe altă lume. După depărtarea călugărului chemă la sine pe Dinu, ca să-i spuie el totul; nu-i venia par'că să se știe înșalat el, mai marele călugărilor, într'un lucru ca ăsta.

li și spusese apoi Dinu toată întâmplarea fără pic de șfială. Spusui-o că l'o chemat la cină, c'o mănăcat sfântul alături cu el, chemându-l și pe el. Atunci adause hoțul de călugăr în șiretenia lui: »Dinule dragă, de va veni și pe sară și te va chiea, spune-i să mă chiea și pe mine, auzitu-mai?«

Așa să fie stăpâne, zise Dinu și se duse să-și vadă de trebșoare, că s'apropia vremea culcării.

În sara următoare se întâmplase tăman, ca și în sările trecute. Măncară iarăși la olaltă, iar la urmă, când îi spuse sfântul, că mâne sară negreșit îl așteaptă la cină, îi desvăli și Dinu rugămintea ștărețului. Atunci răspunsui-o sfântul: »Fătu meu, Dinule, la cina mea nu pot veni toți pământeni; așa de pildă nu pot veni cei îmbuibăți și nemilostivi față de cei lipsiți și strămtorați; nu cei fuduli și sumeți, nu bețivii și nesățioșii, nu cărțașii. Cina mea o dau numai celor săraci cu duhul, celor curați la inimă, celor năcăjiți și îngăduitori, celor batjocoriți și răbdători

chemați. Dar vătămarea atărnă dela sentimentul celui vătămat, care are inimă, nu dela cel ce aruncă nesocotit o vorbă grea. Ca să se vadă din chiar acest caz, cea ce între alte împrejurări n'ar mai trebui dovedit — eată însași scrisoarea cu care d-l Iorga a răspuns la osânda — condiționată! — ce i-s'a adus:

Domnule!

Dacă Românul ar avea obiceiul, să apere și dreptatea altuia, ași fi lăsat bucuros unuia din cetitori foii D-voastre sarcina de a răspunde la nemaipomenitul articol, pe care mi-l consacrați în nr. 17.

Fiind însă lucrurile dela noi așa, cum sunt, trebuie să iau asupra-mi aceasta sarcină *neplăcută*, căci **nu poate fi plăcut să stai de vorbă cu un om**, care, fie și condiționat, leagă numele tău cinstit și respectat de atăția din poporul nostru, de *adjectivul »păcătoș«*.

Domnule, sunt trei luni încheiate, de când a apărut cartea mea »Neamul rom. în Ardeal și Țeara-ungurească« II. Nu l'ăți cetit. Slobod, dacă *nu de laudă este*. Dar, când cartea se poate vedea și ceti, să veniți și să spuneți, că în ea s'ar cuprinde cutare lucru privitor la cutare bancă din cutare oraș și să-mi aruncați vorbe groase fără a controla, e **ceva fără păreche în presa românească din părțile D-voastre**.

Se întâmplă domnule, că la p. 611 din cartea mea vi să laudă banca, așezată într'un ținut »de conștiință și organizare mai slabă«.

Atunci cum rămâne, ce faceți cu calificativul »păcătoș«, care rămâne liber? Vă rog a mă înștiința, cui l'ăți dat.

Aprilie, 24. 1906.

N. Iorga.

Să pot învăța de aci 2 lucruri:

1.) E foarte adâncă indignarea d-lui Iorga, că s'au găsit și la noi ziaristi — ziaristi noștri până acum au fost socotiți cel puțin de bună *credință*, dacă nu de talent — cari să-i zică *dinșurii »păcătoș«* și asta pentru o carte, pe care *nepăcătoșii* nu i-au cetit'o.

2.) *Răvașul* apărând dreptatea d-lui Iorga — »dreptatea altuia« — a apărut însași *cinștea* presei noastre, și astfel a fost un avocat foarte chemat, și foarte de lipsă.

Dar ce mai și vorbim?... Unde trăim și în ce veac suntem? Doar nu ne luăm îndreptariul vieții și moravurile din țara Zulucaferilor, de unde »G. d. D.« își ia ilustrațiile sale idilice pentru moralizarea bietului popor românesc...

Concertul din Gherla.

Concertul și petrecerea din Dumineca trecută a fost o mândră sărbătoare de redeșteptare pentru cei despre cari se credea că sunt perduți — și un nemi-pomenit prilej de mângăiere sufletească pentru cei ce nu mai credeau, că și'n Gherla sar putea face ceva. Acel ceva s'a făcut. Puterea tainică, puterea de fermecătoare înfrățire a cântării a strâns la olaltă puterile ce erau lăsate pierzării. Vraja cântecului a

și celor lipsiți de valul pofteilor lumești. Spune-i fătu meu, că unde mergi tu, el nu poate veni, până nu-și va curăți sufletul prin post și rugăciune, cum ție-l curăți și tu. Iar tu mâne sară să fi gata de plecare, că lungă cale ai să faci.«

Isprăvindu-și spusele, sfântul se întoarse iar la locul lui. Iar Dinu numai acuma băgă de samă, că sfântul era Domnul cerului și al pământului, Fiul Mariei, pe care de atâteori o pomenise în rugăciunile sale, era preabunul Isus din Nazaret.

Aci își făcură cu toții cruce, cuprinși de mirare sfântă, așteptând sfârșitul frumoasei istorisiri. Insuși Vlădica își uitase de pipă, așa era de înduioșat de cumințenia lui Dinu și de bună-tatea Mielului d-zeesc.

Mergând apoi spre locul mesei, că era trecut binișor de amiază, încheie și Vlădica minunata lui poveste, spuindu-le cât de lină și fără chinuri a fost moartea lui Dinu. O admărire înceată și domoală, un somn de copil nevinovat. Iar pe fața lui albă și senină, strălucia o lumină cerească. Un înger îi părea în nemișcare.

»Așa i-o fost cina lină și sfântă, c'asa i-o fost și viața; și apoi D-zeu dă fiește căruia după faptele lui, bune pentru bune și rele pentru rele. Amin«.

Așa încheie Vlădica povestirea. Iar ieu v'am spus ce mi-a spus D-lui, de nu vi se va împărea, întrebați-l și vedea-veți, cu cât tâlc și dibăcie v'o va spune. Un povestaș așa nu întâlnești în toată bună vremea.

Amadeus.

răsărit în inimile tuturor, și'n inimile fragede a celor tineri, ca și'n inimile mai împetrite a celor mai în vârstă, floarea frumoasă a deșteptării, a reîntoarcerii la dragostea de limbă și de neam.

Când ți-e dat să auzi un cântec mândru, în care frumseța la glas a celui ce-l cântă împletește, chindisește ca'n fir de aur, simțămintele cele mai gingașe ale sufletului nostru, — fie cele cu culoare veselă, fie cele de jalnică bănuire după un noroc bătut de brumă ori după dragostea proaspătă a unei flori de cicoare, ți-se coboară'n suflet o rază de înseninare, și trece prin întreg trupul un fior de caldă înviorare, de neînțeleasă potolire a tuturor pornirilor învrăjmășite din suflet. Ți-se pare că o boare stărnită din alte țărâmurii îți mulcomește, îți înfrânează învăluirea nepotolită a tuturor durerilor avute în clipa acea. Cântarea e crainicul țărilor albastre, ca un sămân de pace, ca un sămân de bună prorocire, neamurilor ce nizuiesc spre culmea plaiurilor cu prisosul și voia bună a traiului slobod și fără atârnavă. Cântarea e soră cu libertatea. Unde e cântare multă, e și viață și frământare multă. Cea ce nu poate tocni școala și apostolia cu vorba, o să tocmească această apostolie cu cântarea.

Concertul de Duminecă sara a dovedit pe deplin aceasta. Câte inimi, pe cari înstrăinarea le furase dintre ai noștri, nu se vor fi pocăit, în lacrimi de căință amară, și nu se vor fi întors cu toată dragostea la cei de cari se țin prin sânge și de cari trebuie să se țină și prin suflet, — auzind frumseța cântecelor noastre. În câte suflete fragede n'a încolțit puterea cântării, a întâlnirilor frățești și a petrecerii românești, mugurul dragostii față de neamul pe care străinii atâta'l urgisesc.

Acolo unde școala nu putea să isprăvească nimic, unde nu se coboară de nicăiri — nici dela cei de sus a căror griji bat pietrișul drumurilor cu altfel de resplăta, nici dela cei de jos, ferecați și aceia în lanțurile unei rețineri poruncite — nici o rază de luminare în sufletele celor mai mulți urșiți unei stingeri rușinoase, — acolo a putut să arate semnele unor frumoase începuturi de regenerare corul, ce a strins la altarul de înfrățire toate sufletele tinere din acest oraș al străinilor și al înstrăinării. Par că alt glas, nu ceta al cântăreților de pe podiu, glasul de trimbițare al învierii, al unei noue deșteptări, aducea din depărtări tainice svonul de sfântă prorocire al altor vremuri pentru oamenii și așezămintele noastre din acest orașel.

Apropierea acestor vremuri dorite pentru acest oraș, care nu e al câtorva oameni, ci al unei eparchii întregi, — credem, că n'o să întârzie mult. Tinerii, cari se cresc în seminar, a căror inimi le stropește roua curată a aceluiași idei și simțăminte românești, și le încălzește aceeași înflăcărare ca și a tinerimii noastre din alte locuri, dau frumoase semne de înțelegere a menirii, ce trebuie s'aibă puterile tinere în regenerarea, în ducerea la calea cea bună a unei dieceze așa de întinse și bogate. Intre acele ziduri, pe cari opinia prepuelnică a publicului de mult pusesse pecetea pierzării, se găsesc inimi tinere, încălzite de însămnătatea sfântă și mare a chemării lor, și tot acolo de o bucată de vreme se pun la cale treburi frumoase, ce o să șteargă din ponosul aruncat pe acest seminar și o să aducă

cinste acestor tineri, acestor zeloși ucnici ai unei apostolii roditoare

Concertul a reușit peste așteptare. Sala spațioasă dela otelul »Coroana« a fost tixită de lume. Îți era mai mare dragul să vezi scena împodobită cu atâtea cântărețe frumoase și care de care mai împănate. N'a lipsit nici portul românesc. Cântările au fost toate bine și cu multă simțire cântate. Primul punct a fost »Sfânt, sfânt« de Dima, executat de 50 coriști și coriste. A urmat apoi declamarea admirabilei poezii »Noi« de Goga, de cătră d-șoara Lucreția Suci, care la dorință obștească a mai declamat-o odată, la sfârșit. S'a mai perorat »Noi vrem pământ« de un nepot a lui Moldovan Gergely și »Dușman-cele« lui Coșbuc de d-șoara Aurelia Butuzas. O așa desăvârșită perorare, ca la aceasta din urmă rar mi-a fost dat să văd. Celelalte puncte din program încă s'au îndeplinit așa cum mai mult nu se putea aștepta. D-l Domide, în »Baryton Solo« a arătat, că e stăpân pe o voce de bariton plină și plăcută. După aceea a urmat jocul. În câte inimi tinere nu-și va fi înmugurit dragostea florile sale în acea sară.

În pauză a vorbit avocatul din Bistrița, Tripon, foarte senin și cu foarte multă căldură, arătând marea importanță a cântării în regenerarea noastră națională și laudând pe neobosiții coriști și pe harnicul lor dirigent. I-a răspuns Domide, cuminte și cald, pecetluindu-și vorbele cu făgăduință de jertfă pentru desăvârșirea acestor frumoase începuturi.

Dintre cei ce au participat amintim pe d-l Dr. Amos Frâncu și Dr. V. Pordea din Cluj, pe Dr. Chereches și Dr. Ioan Vajda din Dej și a. Preoți din afară încă au fost, dar nu în număr așa mare, ca să arate că dacă unii nu știu îmbrătoșa cum se cuvine astfel de lucruri, le știu ei. Din gremiu au luat parte dnii canonici Ilieș și Fabian și cei mai tineri dintre profesorii de teologie Dr. V. Bujor și Vas. Moldovan. Au mai fost vre-o 15 univezitari din Cluj și o mulțime de învățători din jurul Gherlei, cari au dat multă animație petrecerii.

Acela pe fruntea căruia ar trebui să se pună toată, aproape toată, cununa cinstirii și a laudei pentru minunata reușită morală și bunul sfârșit material al acestui concert și petreceri, e tinerul profesor la preparandie Antoniu Domide.

Nu cădelnițăm cu tămăia ușoară a laudelor hârnice și zelul mare al acestui harnic, foarte harnic și cuminte profesor, ci cu toată smerenia ne plecăm înaintea idealului sfânt, ce luminează pașii tuturor aceluia, cari își știu jertfi din sufletul și din puterile lor pentru deșteptarea neamului nostru. — ps. —

Ioan Petran.

Am vestit în numărul trecut despre trecerea din viață a d-nei v.ăd. Petran n. Intze, soția marelui fondator Ioan Petran, care a lăsat aproape întregă averea sa pe sama »Asociațiunii« din Sibiu. În urma aceasta, lăsamântul a devenit liber scopurilor culturale, cărorora a fost merit. Zilele trecute executorii testamentului, d-l Lad. Pop și Hory Béla, au predat d-lui Dr. Amos Frâncu, dir. desp. Cluj al »Asociațiunii«, întregă averea, care constă din bani și hârtii de valoare, în preț de 85.000 cor. și dintr'o casă cu grădină mare în Cluj, care se prețuiește cam 70.000 coroane.

După cum vedem cu bucurie din numărul din urmă a »Transilvaniei«, comitetul »Asociațiunii« se ocupă cu idea, sulevată acolo de D-l Dr. C. Diaconovich, de a înființa din lăsamântul Petran un internat pentru studenții univezitari din Cluj, care s'ar putea așeza chiar în casa și grădina moștenită dela marele fondator, fiind aceea foarte bine situată pentru un atare scop. Desigur cu nici un chip nu s'ar putea răspunde mai bine intențiilor fondatorului, decât astfel. S'ar satisface totodată unei ardente chestiuni

culturale și nu s'ar neglija nici considerațiile locale ale Clujului, unde a

trăit fondatorul și unde astfel el știa câte lipse arzătoare sunt.

Aducem din acest prilej chipul regretatului Petran, care de naștere era din Gilău. Despărțământul din Cluj al »Asociațiunii« va ținea cât mai curând adunarea generală în Gilău, din care prilej se va însămna casa nașterii lui cu o tablă comemorativă. Inteligența română din Cluj și jur va da sperăm, toată atențiunea cuvenită acestei acțiuni de pietate.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Pentru noua biserică din Cluj.

Sub strălucirea darului, ce din Roma a venit celui mai mare binefăcător al bisericii noastre, rubrica aceasta, revășul acesta al bisericii noue, strălucește și el. Însemnăm aici, că scrisoarea Sfinției Sale Papa Pius X., care i-s'a adresat d-lui Ștef. Havași poartă datul de 26 Sept. 1905. Maiestatea Impăratul și Regele și-a dat învoirea la purtarea ordului în 5 Miu 1906. Iar actul ministerial prin care se comunică aceasta înaltă învoire e datat din 16 Maiu 1906.

Înaltul Breve apostolic s'a publicat în ședința consistoriului arhiepiscopesc din Blaj din 26 Maiu n. 1906. În numărul viitor vom publica mai de aproape actele.

Au mai dăruit pentru fondul sf. biserici celei noue:

Nr. 324. Vasite Burcă, din Cluj, 4 cor.

D-zeu să-i răsplătească!

Coroana bisericii.

Suma din rândul trecut cor. 259.

Au mai plătit de atunci:

Nr. 57. Teodor Pop a plătit 2 cor. pe 2 ani.

Nr. 58. V.ăd. Maria Brelfalean 1 cor.

Nr. 59. Casian Ghiran pe 2 ani 6 cor.

Nr. 60. Costan Tămăș pe 2 ani 2 cor.

Nr. 61. Ioan Cadiș din Szántó u. 2 cor.

Laolaltă 272 cor.

— Sfințirea catedralei din Sibiu s'a săvârșit Duminecă, în 30 Aprilie v. în mijlocul celor mai frumoase sărbători de cari s'a bucurat până acum Sibiu. Au venit oaspeți din toate părțile Ardealului și din România. Actul sfințirii a fost celebrat de cătră I. P. S. Metropolitul Mețianu, asistat de P. S. Episcopul Aradului Ignatie Papp, de trei archimandriți, de 14 protopopi și mai mulți diaconi. După ce s'a săvârșit în fața ușilor catedralei serviciul divin, s'au uns cu s. mir păreții bisericii pe din afară și pe din lăuntru și s'au așezat sf. moaște în prestol. După ce a fost uns și altarul și iconostasul cu mir și stropit cu apă sfințită, Metropolitul a rostit o frumoasă cuvântare, în care a pomenit pe toți binefăcătorii, cari au contribuit pentru zidirea acestui frumos monument. La oarele 10 s'a început liturgia. Responzoriile le-a dat corul mixt compus din 140 persoane. Biserica a fost înghesuită de lume. La oarele 2 au avut loc două banchete, unul în »Gesellschaftshaus« de 250 persoane, iar altul la »Hermannsgarten« cu 300 persoane. Sara s'a aranjat I. P. S. Sale conduct cu torțe.

Pentru celelalte zile au urmat conferințe literare și concerte. Luni la 11 oare s'a ținut matineul societății de lectură „Andrei Șaguna”. Pomenim între altele însuflețitul cuvânt de deschidere al d-lui prof. Vas. Stan, preș. societății, cum și disertația clericului Ioan Duma despre: „Rolul istoric al bisericii ortodoxe în viața poporului român”. Luni d. a. d-l lorga, care încă a luat parte la sărbări, a ținut o conferință despre „Viața culturală de astăzi”. Efectul ei a fost covârșitor. Cele 2 oare cât a vorbit au trecut ca un sfert de ceas. Aplauzele au fost cu adevărat furtunoase. În fine d-l lorga a conjurat pe Sibieni să nu mai facă confesionalism. Tot Luni sara „Reuniunea română de muzică din Sibiu” a dat concert festiv. Duminecă d. a. s'a jucat „Năpasta” lui Caragiale, sub conducerea artistului Z. Bărsan. Tot Duminecă sara „Reuniunea meseriașilor români din Sibiu” a aranjat un festival bine reușit.

— **Patruzeci de ani de domnie ai Regelui Carol**, împliniți în 10 Maiu v. s'au sărbătorit în întreaga Românie cu multă solemnitate. În deosebi în București s'a prăznuit cu mare strălucire această zi de foarte mare însemnătate în viața României și în viața bătrânului și mult înțeleptului Vodă. O sută și unul de tunuri, făuritoarele neatrării și libertății țării românești, au vestit țării de sus și tuturor inimelor această zi de luminat praznic pentru un regat pornit pe calea întăririi naționale și pentru milioane de frați ce proslăvesc în inimile lor această zi de binecuvântată renaștere a unei țări și-a unui neam întreg. Sărbătoarea s'a început cu rugăciuni către D-zeul cel preabun al neamului nostru și s'a continuat afară cu defilări de trupe, cu recepțiuni călduroase la palat, cu banchete, cu iluminări, cu o ședință festivă a «Academiei române» ș. a. Toți domnitorii străini au trimis felicitări de trai lung și de îndelungată stăpânire bătrânului Suvoran. Din prilejul acestui iubilium s'a înființat și un nou ordin «Carol I.», cu care regele va distinge pe cine va voi.

— **Dr. Octavian Pavelea** a făcut în Murăș-Oșorhei în 19 Maiu n. cenzura de avocat cu deplin succes.

— **Partidul deputaților naționaliști** s'a constituit Duminecă în 20 Maiu, în chipul următor: President: Teodor Mihalyi, notari Dr. Alexandru Vajda-Voevod, slovacul Milan Hodzsa și sârbul Ioan Manojlović, iar maiordom slovacul Fr. Szkciskák.

— **D-l Aurel B. Gajia**, teolog și student filosof absolut, a făcut cu deplin succes cenzura de profesor la universitatea de aici. Călduroase gratulări.

— **Doctori noi.** Iuliu Moldovan, fiul protopopului din Mediaș a fost promovat la universitatea din Praga doctor în medicină. — La universitatea de aci a fost promovat de doctor în filosofie d-l Cornel Popescu preot în Deva, iar Sâmbătă în 26 n. a fost promovat de doctor în drepturi Teodor Popescu. Octavian Florea a fost promovat tot aici, în 19 Maiu n. doctor în medicină.

— **† Gavril Revnic**, unul din cei mai devotați curatori din popor ai bisericii din Cluj, a încetat din viață pe neașteptate. Regretatul, care purta în fiecare Duminecă și serbătoare discul bisericii celei noue nu și-a uitat de ea nici în cele din urmă și i-a testat 200 coroane. Eată vestea dureroasă ce s'a dat despre moartea lui:

Subsrișii cu inima frântă de durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, că neuitatul și bunul nostru tată, frate și unchiu Gavrilă Revnic curator al bisericii gr.-cat. din loc și sergent-major ces. și reg. în pens. după o suferință scurtă dar grea, împărțit cu sf. taine ale muribunzilor și-a dat nobiliul său suflet în mâinile Creatorului în 27 a l. c. seara la 9 oare, în al 66-lea an al vieții și al 2-lea al văduviei.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor duce spre vecinică odihnă Miercuri în 30 Maiu n. la 5 oare d. am. din casa proprie Hegedüs u. 48 în cimiterul comun din loc.

Pentru odichna sufletului repausatului se va celebra sf. liturgie în 31 Maiu n. la 8 oare a. m. în biserica gr.-cat. din loc, la care cu adâncă durere sunt chemați rudeniile și toți cunoscuții. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Gavrilă, ca fiu. Ioan și Maria, ca frați și număroase rudeni.

— **Asentările** e vorba să se înceapă în luna ce vine. Din 11 Iunie până la 14 Iulie n. se vor face asentările pentru feciorii, cari ar fi trebuit să fie asentăți încă în anul trecut, iar în 1 Aug. cei luați vor fi chemați. La toamnă vor fi asentările pentru cei ce trebuiau să fie căutați în anul de față. Aceștia vor fi chemați la armată pe ziua de 1 Decembrie.

— **Universitatea de aici** s'a închis sărbătorește Marti în 29 Maiu n. Din acest prilej s'au

impărțit mai multe premii, fie pentru lucrări, fie pentru diligența în studii. Intre premiați a fost și un roman: Cornel Sânjoan, student în filosofie, pentru o lucrare în limba română. Premiul a fost de 100 cor.

— **Expoziția din București** nefiind încă multe lucrări gata, nu se va deschide numai în 1/14 Iunie.

— **Necrolog.** Ana David n. Trifon din Orăștie a încetat din viață în 18 Maiu n. în anul al 48-lea al etății și 28-lea al fericitei sale căsătorii.

— **Susana Câmpian**, fca fostului protopop al Ibașfalăului, a reposat în 17 c. n. în vârstă de 21 ani. Inmormântarea i-s'a făcut în Blaj, în cripta familiei Negruț.

— **Expoziția de copii** — ce are să se țină în Apoldul-mare, s'a amânat pe toamnă din cauza boalei de pojar ce băntuie în acele părți. Comitetul «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu» apelează pentru buna reușită a acestei expoziții la sprijinul prețios al medicilor români din acel comitat, rugându-l pe fie care să binevoiască a-și da în calitate de expert și de juror părerea asupra importanței expoziției, asupra feliului de organizare al ei, cum este vârsta copiilor de admis, numărul și numele comunelor din cari să fie aceștia admiși, compunerea juriului, asupra feliului de împărțire a premiilor și asupra învățăturilor, ce ar fi să se dea poporațiunii la asemenea expoziții cu privire la defectele descoperite și la delaturarea lor.

— **† Iosif Moga**, preot gr.-cat. în Șarpatoc a încetat din viață Marti în 29 Maiu n. a. c. la 11 oare a. m. în al 52-lea an al etății, 25-lea al preoției și 10 al văduviei sale. Îi deplând: Eugenia și Florentina ca fice, Ioan și David ca frați, Maria ca soră, Anica Puian și Cornelia Mărculeț născute Medeșian, ca cumnate, Valer Medeșian ca cumnat, Nicolae Puian și Nicolae Mărculeț ca șogori.

— **Donațiune.** Subscrisul, în numele curatoratului bisericesc aduc călduroase mulțămite lui Petru Maior cu soția Ana Sumurducan, care au donat pentru s. biserică un rând frumos de ornate sacre, în preț de 100 cor. și lui Gavrilă Sabo fitoc, care a cumpărat pentru biserică un stichar în preț de 10 cor. D-zeu să le răsplătească! Suceag, la 30 Maiu st. n. 1906. Insiif Bogdan preot gr.-cat.

— **Tinerimea univerzitară română** din loc a aranjat în 3/16 Maiu intra pomenirea acestei strălucite zile istorice, o serată literară în casina română. Inteligența s'a prezentat în număr frumos. Cântările au fost bine executate de către corul univerzitarilor sub conducerea d-lui S. Nemeș. În deosebi au plăcut solurile d-lui Hossu, care dispune de o voce foarte plăcută. Disertația d-lui Enea Zeflean „Din învățămintele istoriei” a fost lucrată cu multă înțelegere și dragoste. În vorbirile de deschidere și de încheiere d-nii Nițescu și Cucu au arătat în cuvinte călduroase însemnătatea mare a zilei.

— **In Coruș** s'a înființat, Dumineca trecută în 20 Maiu, o reuniune de femei cu numele «Cununa bisericii din Coruș». Reuniunea are de scop înfrumusețarea bisericii și cultivarea evlaviei creștinești prin rugăciuni. Adunarea de constituire s'a ținut în școală sub presidiul d-lui Dr. E. Dăianu, care deja la biserică în predică a îndemnat femeile la îmbrătoșarea acestei frumoase idei, care a resărit astfel cu prilejul celor 17 cununii celebrate în aceeași zi, înainte cu un an și jumătate. Mai mult a stăruit pentru înființarea acestui lucru frumos Teodor Cornea, un fruntaș al satului, nefiind preotul în localitate. S'au strins deja până acum peste 100 cor. din taxe. «Reuniunea» și-a alcătuit statutele într-o toată după ale celeia din Cluj și avem nădejde, că va aduce roade bune pentru s. biserică.

— **Necrolog.** Ioan Peter, preot gr.-cat. în Petea a încetat din viață în al 49-lea an al vieții, 24-lea an al căsătoriei și 23-lea an al preoției în 15 l. c. Îl plânge numărăoasa familie.

— **Deputați jidani** sunt douăzeci, — ba poate numărându-i și pe cei botezați sunt mai mulți. Cei mai mulți sunt kossuthiști. Vre-o șase dintre ei sunt aleși în cercuri românești.

— **Henric Ibsen** cel mai mare scriitor al Norvegiei și unul dintre cei dintâi scriitori ai lumii, a încetat din viață, abia sunt două săptămâni. A fost unul dintre cei mai străluciți dramaturgi. A scris vre-o 30 de drame. Pe urmele lui s'a pornit adevărata școală a dramei moderne. S'a născut în orașul Skien al Norvegiei, din părinți negustori. Prima dramă a scris-o ca student universitar. Viața și-a petrecut-o mai mult în Germania. Abia în anii din urmă s'a întors în țara sa.

— **Necrolog.** George de Görög, supra-locotent ces. reg. în retragere a murit pe neașteptate în 18 Maiu la 1/26 oare p. m. în etate de 49 ani. Moaștele pământești ale iubitului decedat s'au așezat spre vecinică odihnă în cimi-

teriu bisericii gr.-or. române din Orșova în 20 Maiu la 4 oare p. m.

— **Comitetul parochial gr.-or. din Turda** invită la *actul sfințirii steagului* corului bisericesc, ce se va ținea în 4 Iunie st. n. la 4 oare p. m. în curtea școlii cum și la *Concertul* urmat de joc ce'l va aranja același cor condus de d-l Laurențiu Curea, teol. abs. în aceeași seara în sala cea mare din Hotelul «Europa» în favorul bibliotecii școlare. Prețul de intrare: Locul I. cor. 1'60, locul II. cor. 1'20, locul III. cor. 1. Parter 60 bani. Inceputul concertului la 8¹/₂ oare seara — precis. Suprasolvirile marinimoase să primesc cu mulțămite și sunt a să trimitte pe adresa D-lui Iosif Urcan, episcop — cassar Turda. — Cvitarea va urma pe cale jurnalistică.

— **Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur** invită la petrecerea de vară, ce o aranjează Luni în 4 Iunie st. n. (a 2-a zi de Rusalii) în grădina d-lui George Danciu (promenadă). Inceputul la oarele 2 d. a. Prețul de intrare: de persoană 1 coroană, de familie 3 cor. Venitul curat este destinat în favorul reuniunii.

— **«Tulipan contra Tulipan»** se chiamă societatea ce au înființat-o acum de curând, Austriicii din Viena, ca răspuns la societățile unguerești cu acest nume și sămni, cari au pornit o aprigă luptă de isgonire contra tuturor mărfurilor austriace. Plesnitura de sbici, ce vreau Ungurii s'o deie Austriecilor, o să fie pentru ei și pentru industria întregii țări dureroasă tăietură de sabie. «O să ne căutam și noi o floare — a zis cavalerul Hohenlohe și atunci vom vedea, care e mai trainică și mai puternică a noastră ori tulipanul».

— **Fărădelegile bandelor grecești** asupra fraților din Macedonia nu mai încetă. Zece familii românești, cari plecaseră dela Grebena spre a se duce la Afdetiniș sub pază de soldați turci, au fost atacați de o bandă grecească. Șasezeci de români au fost uciși. Au fost uciși și doisprezece soldați turci.

MAI NOU

Din dietă. Marti guvernul și-a desfășurat programul în dietă. A vorbit la obiect și **Dr. Iuliu Maniu** în numele partidului naționalităților, urmat de dese întreruperi zgomotoase ale deputaților maghiari. Președintele a intervenit, ca Dr. Maniu să fie ascultat; a vorbit altfel mai bine, mai cu bărbăție, decât cei din sesiunea trecută, declarând că nu are încredere în guvern, pentru că nu s'a rostit limpede în chestia votului universal și a legii despre naționalități.

Miercuri a vorbit **Dr. Stefan C. Pop** în cauza de imunitate a unui deputat slovac; iar d-l **Dr. Ales. Vajda** a desfășurat într-o largă vorbire interpeleție în cauza abuzurilor electorale de la Ceu, Șomcuta și Crașeu.

Noi canonici. D. **Ioan Butean**, directorul gimnaziului din Beiuș, fost deputat, este denumit canonic în capitlul român gr.-c. din Oradea-mare, ear dl **George Muntean**, directorul preparandiei din Blaj, este denumit canonic în capitlul metropolitan din Blaj.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

— **Sămănătorul** (nr. 18) D. lorga vorbește din prilejul romanului *Manea* (pe care nu-l cunoaștem) al d-lui Slavici, despre *romanul istoric* relevând importanța acestui gen literar, în care la noi a făcut încercări, nu prea isbutite, Slavici.

«Multă lume, zice d. lorga, care nu poate fi ispitită de cartea de istorie propriu zisă, poate căpăta cunoștințele neapărate despre ce am fost noi în alte timpuri prin citirea unui șir, cu atât mai mult unui șir sistematic de romane istorice. Citiți dintre Francesi nu și-au improspătat și îmbogățit cunoștințele lor de istorie națională din citirea pătimeșă a romanelor, așa de pline de viață, dacă nu împodobite de stil, ale lui Alexandru Dumas tatăl, prin a cărui uriașă fantazie au trăit secole întregi din trecutul francez! Lui Walter Scott, care a fost modelul lui Dumas, îi datorește Anglia simțul vremilor eroice zugrăvite cu o așa de neobosită hărnicie în *Ivanhoe* sau în *Kenilworth*. E un adevărat catehism literar pentru Italian «*Logodnicii*» lui Manzoni, care ar fi meritat de sigur o traducere în limba no-

stră, care a primit atâtea traduceri nesăbuite sau stricătoare. Firea bogată a lui Azeglio a dat iarăși italienilor două-trei romane, care au lucrat pentru lămurirea sufletului unui întreg popor. În romanele istorice ale lui Van Lennep, Olandezii au cunoscut întâiu aveau viața înaintașilor lor. Iar prin *Sienkewicz* nenorocitul neam polon a avut iarăși iluzia că trăește de sine, în cinste și glorie, și mulțumită lui *Quo Vadis* al său, asupra întregii lumi civilizate a trecut fiorul sfânt al luptei creștinismului curat de odinioară cu viciile vechii lumi putrede și cu tirănia grosolană a Cesarilor maniaci.

Ce n'ar fi de făcut la noi și pe acest cîmp al romanului istoric în care abia s'au încercat, mai de de mult sau în timpurile noastre, citeva brazde *sfoase*!

Amintește de romanul »Din Bătrâni« alui Slavici și constată un fapt spunând, că »n'a avut răsunet în public« cum i-se pare că nu va avea nici *Manea*. Cercetează pricina — și o află în faptul, că pentru timpul dinainte de 1400 ne lipsesc cunoștințele istorice necesare unui roman istoric. Ce știm noi despre cele mai vechi timpuri? Nimica toată. Slavici în lipsa de cunoștință își dă silința a ghici. »O operă de artă însă nu poate răsufla în acest aier așa de rar. Astfel în »Manea« — zice Iorga — avem scene interesante, din Bizanțul Cesarului Bardas, discuții filozofice, cam lungi și neguroase, din Bagdadul Califilor avem multe pagini de istorie curată, dar romanul suferă, suferă foarte mult«. Sunt capitole, sunt scene, priveliști, — dar nu e romanul. — D. G. B. Duică ne comunică un sunet de G. Chițu. (1853) fost ministru de instrucție. *Soricu* nostru dă o splendidă poezie *Pe mare*. Dintre ilustrații interesantă e scena de Raffet, cum vin copii (români) dela școală bănațeană! (din 1837.)

— **Principii de filozofie politică** de Dr. Cassiu *Maniu*. Cluj, 1906. Tipografia »Carmen«. 4° pag. 78. Prețul 1 cor. 20 fil. Asupra acestei scrieri, primită în vremea din urmă, ce se promite a fi interesantă, o se revenim.

— **Ramuri**, revista literară a Craiovei (nr. 5) scoate la iveală figura poetului tiner I. M. Marinescu colaborator al *Sămănătorului*. Se descrie serbarea închinată amintirii lui Traian Demetrescu, mort înainte cu 10 ani, și se publică frumoasele versuri »*La crucea ta*« închinată din acest prilej de sublocotenentul Vulovici. În »Cronică« — o rubrică cu mult rost, introdusă acum după *Cronica* model a *Sămănătorului* — se relevă »*Răvașul*« și talentul nou, promițător, al lui *Dafin*, din ale cărui prime poezii reproduce »De mult«. — Abon. revistei »*Ramuri*« 3 lei la an.

— **Transilvania** nr. 2. (pe 2 luni Martie Aprilie) cuprinde 2 conferințe ținute în iarnă în sala Muzeului Asociației, una a d-lui Sebastian Stanca despre *Pastelele lui Alexandri* (pentru cari conferențiarul ne câștigă de nou interesul comparându-le cu poezii analoge de ale lui Coșbuc și Goga), și alta a d-lui Ion Duma despre *Eminescu și Românii din Ungaria*, temă mai actuală și foarte frumos și cu minte alcătuită. —

Atâta conține »*Transilvania*« pe 2 luni! Din *Anale* aflăm cu bucurie, că comitetul se ocupă cu inactivarea fundației lui I. Petran din Cluj, înființând un internat pentru universitari. În scopul acesta s'a ales o comisiune să studieze propunerea d-lui Dr. Diaconovich.

— »**Junimea literară**« Nr. 5. Ilie Veselovschi: *Mobilierul țaranului român din Bucovina*, cu mai multe modele de lazi sculptate cu multă dibăcie. Mai sunt poezii scrise de Radu Sbera, Leandru — și o schiță de Magda Lacrimă. Iancu I. Nistor își continuă studiul despre »*Ideia latinătății în istoria română*«.

— »**Albina**«. Revistă enciclopedică populară. Nr. 30—31. Cuprinde, pe lângă alte multe, doi articoli despre »*Academia română*« de Gh. Coșbuc — și continuarea minunatelor »*Scrieri trimise de un prieten pribeag*« a-le lui Sadoveanu.

— »**Mihail Eminescu**«. Revista literară a orașului Botoșani. Nr. 9—10 e închinat lui Vasile Alexandri cu prilejul desvălirii statuiei dela Iași 24 April 1906; cu articoli de Xenopol, Riria, Tanoviceanu, Th. Speranță, Rădulescu Niger etc.

— »**Sămănătorul**«. Nr. 19 7 Maiu v. 1906. D-l Iorga scrie despre »*Convorbirile literare*« din prilejul împlinirii alor 40 de ani de când apar. »*Astăzi* »*Convorbirile*« — zice d-sa — nu trăiesc fiindcă au trăit, ci fiindcă înfățișează o formă neapărată a culturii noastre«. Mai sunt bucăți de N. Macedoneanu, V. Caraivan — și poezii de Soricu, Dinu Ramură și O. Carp a cărui poezii se spune că o să apară nu peste mult în volum.

— **Versuri** de Elena Farago (Fatma) Budapesta. Institutul tipografic și de editură »*Luca-fărul*«. Pag. 126. Prețul 1 cor. 50 b. Rom.: 2 lei.

Recerînța de căpetenie a frumșeții e o piele fină și frumoasă a feții.

Aceasta o poate dobândi fiecare damă prin întrebuințarea alifiei de față

Margit-Crème

a lui FÖLDES

care e de un efect miraculos în privința acesteia.

Margit-Crème e un mijloc chemic de o compoziție foarte fină, are un miros de tot plăcut și se resorbează repede deja îndată după prima încercare i-se adevăresc calitățile sale aceste emnente. Face pielea feții fină, la pipăit, ca și ca-tifeaua; în 10—12 zile schimbă cu totul aspectul feții, face să dispară pentru tot deuna **alunițele, peștrulele de ficat și ori ce fețe de necurațiri ale feții.**

Calitatea sa cea mai esențială e, că în urma folosinței nu devine pielea feții unsuroasă și lucie, cum se întâmplă aceasta la alte alifii cosmetice, ci din contră, face să dispară luciul pielii, ca și pudera, din ce motiv se poate chiar și ziua întrebuința. Mai nutrește apoi chiar și pielea feții, prin ce o întenește, o înviează și îi dă o moliciune și rotunjime de tot atrăgătoare și plăcută.

Favorul ei cel mai de căpetenie e, că nu conține nici argint viu, nici plumb și astfel e cu totul nestrăicătoare.

Prețul unei tighii mici 1 cor.; unei tighii mari 2 cor. Săpunul-Margit costă 70 fil. Pudera-Margit 1 cor. 20 fil. Apa de față Margit 1 cor. Pasta de dinți Margit 1 cor.

Se prepară: la FÖLDES KELEMEN, apotecar în ARAD.

Comande de 6 cor. se trimit franco.

Se poate căpăta:

la Burger Frigyes, Dr. Czetz Dénes, Gergely Fer. utóda, Halász Jenő, Dr. Hintz György, Székely Miklós și Tanács József, apotecari în Cluj.

Weisz & Comp.

Atelier și magazin

de haine pentru bărbați și copii.

Cluj, Strada Deák Ferencz nr. 9.

Reîntorcându-mă din călătoriile pentru cumpărările de toamnă, îmi iau îndrăzneala de a atrage luarea aminte a p. t. public și părinți asupra prăvălii și magazinului nostru bogat, provăzut cu haine de bărbați și de copii, fiind în stare de a efectui și cele mai delicate comande.

Mare magazin de țesături engleze și scoțiene. Magazin mare de haine gata din pregătire proprie, de blănării și de bunde de oraș și de călătorie, paltoane sport și daneze de piele și alte mărfuri aparținătoare acestui ram.

O singură târguială de probă poate încredința pe ori-cine despre aceea, că firma noastră e cel mai bun și mai ieftin isvor de cumpărare.

Cu stimă cere părtinirea prețioasă a p. t. public

(82) 11—20

Weisz & Comp.

Tipografia

»CARMEN«

PETRU P. BARIȚIU

..... CLUJ .....

Ferencz József-út 58 sz.

Primește tot felul de lucrări, ce cad în bransa acestei măestrii, executându-le cât se poate de cu gust, în stilul cel mai modern și cu prețuri moderate.

Comande se primesc și la Librăria D-lui **Erich Fabritius** din Cluj (Piața Regelui Matia nr. 32.)

Ca prima tipografie românească în acest comitat, se roagă de binevoitorul sprijin al celorlalte institute românești, precum și al privaților.

Frumos, curat, scrie

numai mașina de scris (1—10)

YOST

care și multiplică, pentru că mașina de scris Yost nu e cu bandă.

Prețul 600 cor.

Mașini folosite între 300 și 400 cor. Acestea se reparază în *atelierul* nostru minunat arangeat.

Un an garanție atât pentru mașinile noue, cât și pentru cele vechi.

»Yost«, mașină de scris societate pe acții

Budapest, Palatul New-York

Director M. Káldor.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviează pe lângă garanțe.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra *durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftelor de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurte din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnic, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta«* deoarece »*Ciasul-Volta*« atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios* oprit fiind nefolositor, pe când *aparatul meu e în genere cunoscut, aprăiat și cercetat*. Deja efinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.*

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,
V., strada Vadász 42 G. colțul
strada Kálmán.

Institutul indigen de asigurare

Fondat la 1868 „*Transsylvania*“ Fondat 1868

se recomandă pentru încheierea de *Asigurări de foc și asupra vieții, de rente, zestre, pe cheltuelile înmormântării etc.* în toate combinațiile și cu tarifele cele mai ieftine.

Valori asigurate: Despăgubiri prestate:
105 milioane cor. 7 milioane coroane.

Sfaturi în toate afacerile de asigurare se dau fără nici o cheltuială.

Acușitori buni se caută în condițiuni favorabile.

Agentura generală în Cluj, Emketer 16.

Asigurări se pot face la »*Economul*« și la Agentura »*Transilvaniei*« în Cluj.

La Administrația »Răvașului«

(Cluj, Jókai-utca 6.)

se află de vânzare următoarele cărți:

1. »*Castelul din carpați*« de Jules Verne, trad. în românește de V. Onișor, ed. Dr. E. Dăianu. Cu mulțime de chipuri. Prețul 1 cor. 60 fil.
2. »*Mama Sfântului Augustin*« de Episcopul Em. Bougaud, trad. de Salba. Frumos legată în pânză 4 cor. Broșurată 3 cor.
3. »*Cartea Durerii*« de Em. Bougaud, trad. Iac A. Nicolescu. Carte de mângâiere recomandată de consistorul din Blaj. Broșurată 1 cor. 50 fil. Legată frumos în pânză și aurită 2 cor. 50.
4. »*Suplex Libellus Valachorum*«. Latinește și românește, tradus de Dr. E. Dăianu. Prețul 1 cor.
5. »*Cărțile Săteanului Român*« Nr. 1. »*Schițe din popor*«, de G. Stoica. Prețul 10 fil. — Nr. 2. »*Pecatele noastre*«, de P. Suci. Prețul 15 fil. — Nr. 3. »*Despre păcatele sătenilor*«, căzanie populară de Ioan Roman. Prețul 20 fil.

La comande să se adaugă și porto postal.

FALK IMRE

Cluj Piața Széchenyi nr. 39.

In prăvălia mea se vind mașine de cusut, biciclete, ace de cusut, fine, din oțel englez, pe lângă plătire în rate.

Mare atelier mecanic.

Primim repararea mașinelor de cusut, bicicletelor și a altor obiecte, cari se țin de specialitatea aceasta.

Serviciu prompt și acurat!

Comande din provincie se efectuează cu cea mai mare acuratețe.

Agentură pentru mașine agronomice.

Cu deosebită stimă

(1—20)

Falk Imre

Piața Széchenyi nr. 39.

Biblioteca Despărțământului Cluj.

Nr. 1. »Ce să facem?« Plan de lucrare întocmit pentru »Despărțământul Cluj« prin Dr. Amos Francu. Prețul 30 fil.

Nr. 2. »Ursu Broina«, povestire, de Dr. Elie Dăianu. Prețul 30 fil.

Pentru Cluj și împrejurul lui

Losuri

din casa de bancă de tot norocoasă a lui

Török A. és Tsa

Bpest, VI., Teréz-körut 64/a

Se pot căpăta numai la noi cei subscriși.

Tragerea pentru I. clasă va fi în 23 și 25 Mai a. c.

Prețurile losurilor de clasa I:

1/4 los 12 cor. 1/2 los 6 cor. 3/4 los 3 cor. 1 los 1.50 cor.

Cu deosebită stimă

Ferenczy R. Mátyás Király-tér 20.

Foltinek Aurél Emke-tér 9.

Friedman Ábrám Korona kávéház.

Hoy Karolin Wesselényi M. u. 20.

Keresztesy Jenő Rudolf u. 67.

Ilustrate cu port bănățenesc se află de vânzare la »Tipografia Carmen« Cluj.

Scutit prin lege: ori ce imitațiune și reproducere oprită.

Necunoașterea legii nu e scuză.

Judele: Osânditule, d-ta ți-ai prăpădit banii până la ultimul crițar, pe lucruri de nimica, deși trebuia să știi, ca ori și care, că numai balsamul și unsoarea Zentifolia a lui Thierry singur e un mijloc sigur în toate cazurile precum dovedesc aceasta nenumărate scrisori de mulțămintă.

Piritul: Durere m'am lăsat sedus de multe ori și am folosit mai mult balsamuri falsificate și mijloace nefolositoare, ce mi-s'au recomandat, ceea ce îmi pare rău din toată inima.

Judele: Necunoașterea legii nu e scuză. Pentru ce nu ți-ai procurat d-ta broșura cu dovezi nenumărate dela apotheca lui Thierry, ce se dă gratis.

Piritul: Durere n'am știut nici asta.

Judele: Sub condițiunea, că vei procura-o aceasta dea astădată ești achitat pentru neglijința de a grijii de sănătatea d-tale și a celor din casă. Peste tot în viitor să te ferești de ori ce lucruri falsificate și să ții tare numai la balsamul lui Thierry, ca singur mijloc sigur. Legile sanitare poteste, ca să le ținem strict și ori ce călcare a lor se pedepsește aspru sau prin morb sau prin slăbiciune. Balsamul lui Thierry stă întru ajutorul omenimii bolnăvicioase și lecuiește ori ce boală. Și d-ta nu mai ai de suferit, dacă îl ții în casă în totdeauna și-l folosești.

Balsamul lui Thierry este un mijloc fără păreche contra tusei, catarului, durerii de pept, tuberculosei, a inflamații de gât, a răgușelii a bronchitei, a durerii de plămâni și de ficat, contra sgâr-ciurilor de stomac, a colicei, a perturbațiilor în rânză, și mai ales contra influenței. Prețul: 12 stick mici sau 6 duple sau una mare cu patent 5 cor. franco.

Unsoarea Zentifolia a lui Thierry este un non plus ultra pentru ori ce rane vechi, inflamațiuni, boale de piept, orbanț, copturi, și umfături, buboane, vătămături, beșicături și ori ce boală de piele la prunci.

Această unsoare înmoaie și depărtează ori ce corp străin, ce a pătruns în trup, ca țeruse, glăji, țanduri, nisip etc. fără durere, împiedică înveninarea de sânge și face superfluă ori ce operațiune împreună cu durere. Prețul la 2 doze franco 3 cor. 60.

Broșura cu miile scrisori de mulțămintă se trimite ori și cărui gratis și franco.

Se speadează numai pe lângă plătire înainte sau rambursă. Se capătă la apotheca A. Thierry în Pregradala Rohits-Sauerbrunn. La noi se află la I. Török și Dr. I. G. L. Egger în Budapesta, L. Vértes în Lugos. 11—26

Norocul lui Török e neîntrecut!

E fără păreche acel noroc, care se leagă de banca noastră. In timp scurt am plătit mai mult de 25 milioane cor. câștiguri pentru losuri; dintre acestea două mai mari și anume:

De două ori **600.000** cor. premiul principal

Cel mai mare **400.000** cor. premiu principal

Mai departe 5 à 100.000, 3 à 90.000, 2 à 80.000, 3 à 70.000, 3 à 60.000. Mai multe de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și afară de acestea încă altele de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500 cor.

Deci recomand fiecăruia să iee parte la cea mai apropiată tragere și să-și cumpere un los dela banca noastră.

La tragerea aceasta a 18-a a loteriei noue ung. de clase se vor trage

125.000 losuri cu **62.500** câștiguri în bani

și la olaltă losuri în suma de 16 milioane 457.000 cor.

Rendelje meg a neve mellett

álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a ferj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy főnyereményt! A véletlen nagy szerencsét játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencses véletlen folytán a neve mellett számot eltalálta, melyre egy nagy nyeremény jut.

Adám, Adél	4040	Dezsó, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Otto, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6814	Edo, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ódón, Narcisz	20989
Adolt, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judit	20983	Pál, Nesz i	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22082	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálnán, Katinka	28874	Richard, Pelagio	32715
Alfréd, Apollonia	24215	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Német, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Pirooska	37411
Ambrus, Berta	28381	Friyes, Gabr. ella	34938	Kristof, Klótild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38133	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozália	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38178	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	38391
Árpád, Bettl	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermína	51898	Lorinc, Lenke	84738	Tibor, Szerena	88049
Aurél, Brigitta	41988	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leonia	86014	Immer, Theodora	92773
Aitila, Cecília	84309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90870	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Balint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecília	106999	Hugó, Ilka	123508	Niklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123515	Ignác, Irén	123546	Niksa, Melvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Mándor, Mária	5458	Zsigmond, Zuzsanna	123522
Dávid, Eva	123517	István, Janka	8512	Orbán, Mártha	8826		
Dönes, Evelin	5837	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Eventual cel mai mare câștig **1,000.000** coroane

mai departe 1 premiu 600.000, 1 câștig 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25.000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000 coroane și încă alte multe câștiguri,

Prețurile losurilor de cl. I.

1/8 costă fl. —75, san X. 150; 1/4 costă .l. 150 sau X. 3.—

1/2 " " 3.—, " " 6.—; 3/4 " " 6.— " " 12.—

Losurile le trimitem cu rambursă sau trimițând banii înainte.

Lista tragerilor oficioasă se trimite gratis.

Cumpărări de losuri originale să se facă îndată, sau cel mult până în

8 Iunie n. a. c.

la banca noastră, fiindcă numerii norocoși de mai sus trec iute.

TÖRÖK A. és Tsa

Telegramă: Török, Budapest.

Casă de bancă, Budapesta.

Telegramă: Török, Budapest.

Cel mai mare birou pentru loteria de clase.

Biroul central: Teréz-körut 46/a

I. Filială: Váci-körut 4/a.

II. Filială: Muzeum-körut 11/

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectuește asigurări pe viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Avere proprie
Cor.: 34,600.000 Cor.: 274,000.000

Dividende solvite Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000 Cor.: 570,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:
Cluj. Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filiala pentru Ungaria:
**Budapesta, Strada Kossuth-Lajos nr. 4
în Palatul Standard. (Casa proprie).**

Centrala generală:
Edinburg. (Anglia).

AVIS!

In Cistelec Comit. Cojocuej se află de vânzare: o casă cu 4 odăi, grădină, loc intern 3 jug. arător și 3 jug. rit, și la hotar 60 jugăre loc bun.

A se adresa la Simeon Pop, preot gr.-cat. în Drag p. u. Hidalmás. (1—4)